

INNHold:

- **Grasugrasbekjempelse i frøgjenlegg uten dekkvekst**
- **Grasugrasbekjempelse i gjenlegg av rød og hvitkløver**
- **Puma Extra i engsvingel om høsten**
- **Frø på tørka: Mål vann% og ruller på tørka**
- **Sørg for nok gjennomstrømming på tørka!**
- **Tørking av frø**
- **Markvandring pollinerende insekter**
- **Test nedsviing av rødkløver**
- **Ferieavvikling blant frøavlsrådgiverne**

Grasugrasbekjempelse i frøgjenlegg uten dekkvekst

I rød og sauesvingelgjenlegg har man mulighet til å bekjempe grasugras om høsten med Select. Det er en meget effektiv behandling som anbefales. Spesielt er den effektiv mot stor, etablert tunrapp, som ofte er problematisk i disse gjenleggene. Det er viktig at svingelen er blitt stor nok til å tåle behandlingen, 4-5 blader og 5 cm høy. Dose er 30-40 ml pr daa og man tilsetter samme mengde Renol. Pass på å gjøre en god jobb i sprøytinga, så du ikke får dobbelsprøyting, det blir for tøft for svingelen. Select har ikke godkjennelse i engåra, og vårsprøyting er direkte skadelig. Det frarådes sprøyting etter 15. september.

Boxer er tillatt brukt om høsten i gjenleggsåret i engrapp og rødsvingel. Effekten av en slik behandling er god på spirende ugras av tunrapp og knereverumpe, mens etablert ugras vil ikke bekjempes eller bekjempes dårlig. I rødsvingel vil Select være et bedre alternativ. I engrapp er nok Hussar som regel et bedre alternativ. Boxer kan være aktuelt å benytte dersom et gjenlegg er pusset, slik at man får ny spiring av tunrapp.

Grasugrasbekjempelse i gjenlegg av rød- og hvitkløver

Norsk Frøavlerlag har en off-labelgodkjennelse for bruk av Select + Renol mot tunrapp og andre grasugras om høsten i gjenlegg til kløver. Tunrapp og annet grasugras kan hemme kløveren mye om høsten. For neste års frøavling er det viktig at kløverplantene får vokse godt ut over høsten. Etter høsting bør du derfor sjekke frøenga om den behøver en behandling med Select. Kanskje kan det holde med å sprøyte kantene, der er det ofte mer tunrapp enn ellers i enga. Kveke kan ikke bekjempes med Select og må om den finnes bekjempes i frøåret med andre midler.

Puma Extra i engsvingel om høsten

I engsvingel kan markrapp, knerevehale og timotei iblant være plagsomt. Disse kan bekjempes noe med Puma Extra om våren, men risikoen for skade er forholdsvis stor. Om høsten er det imidlertid gode mulighet for effekt uten skade. Bruk 50-100 ml etter høsting av dekkvekst eller frø.

Frø på tørka: Mål vann% og ruller på tørka

Frøhøsting er i gang og en del frø er kommet på tørka allerede, det skal tørkes ned til 12 % vann. Bruk av elektroniske målere av typen Wile og tilsvarende er ofte ikke så nøyaktige til frø, enkelte bruker tilsendt såvare som kontroll for kalibrering men denne såvaren endrer vanninnhold med luftfuktighet på lagringssted og gir ikke bedre resultater. For å kontrollere hvor tørt frøet er kan en tørke frøet ved 130 grader C i en time. De som har tilgang på vekter med avlesing på 1/100 eller 1/1000 gram klarer seg med en prøve på 5-10 gram. Bruker en brevvekt eller annen vekt med 1 grams avlesing er det praktisk å veie opp nøyaktig 100 g frø, etter tørking vil reduksjonen i vekt tilsvare vann %.

Ellers kan en regne det ut slik: $((Råvekt - tørrvekt) * 100) / Råvekt = \text{vann \%}$

Noen av NLR-rådgivingsenhetene har mulighet til å hjelpe med å måle vann % i frøet for medlemmer, si i fra på forhånd dersom du kommer innom med en frøprøve. Pass på å få god rullering og god luftgjennomstrømning på tørka, frøet er litt røre i toppsjiktet en lenger ned i massen. Rullering er nødvendig for å få rask og jevn nedtørking.

Sørg for nok luftgjennomstrømning på tørka!

Kanskje blir frøet så tørt i år at det er lite problemer med å få tørket det raskt ned til lagringstørr vare (12%), men dersom en er i tvil bør det sjekkes om det kommer nok luft gjennom massen. Bruk av flowmeter er et godt hjelpemiddel, hvor lett det er å få tak i det nå så tett innpå høsting er usikkert, kontakt f.eks. FKA, Strand, FKRA om de kan skaffe. For medlemmer i NLR Viken har vi et flowmeter til utlån. Om andre NLR-enheter har tilsvarende er mulig. Kanskje kan det lånes av kolleger om det ikke lar seg skaffe. Vi har erfaring for at det noen ganger blir for liten luftgjennomgang, det gir sein tørking og risiko for dårlig spireprosent. Først og fremst i starten av tørkeperioden er det viktig med mye luft slik at frøet ikke ligger lenge før det blir tørket ned. Kanskje størst utfordring er det i timotei men for alle artene er det en grense for hvor tjukt lag en kan legge og likevel få nok tørkeluft.

Tørking av frø

Tørking av frø er ikke alltid like lett, og mange spørsmål kan dukke opp. I denne flotte veilederen til tørking av frø finnes det svært mye nyttig info. Språket er dansk, men forhåpentligvis er det forståelig!

<https://ipaper.ipapercms.dk/DLF/DLFDK/Other/Avl/vaerd-at-vide-om-froetoerring/?page=1>

Markvandring - pollinerende insekter

Tid: 11.08.20 10:00 - 12.00

Sted: Basbergveien 161, Tønsberg

Tirsdag 11. august kl 10.00 samles vi til en liten markvandring i rødkløverfrøenga hos Ole Henrik Aker i Slagen, Basbergveien 161. Tema pollinerende insekter, villbier (humler). Vi får med oss en humleekspert på markvandringen, Karin Westrum fra Sandefjord. Karin har tidligere deltatt i pollineringsprosjektet til NIBIO og Norsk Frøavlerlag. Hun har seinere også hatt egne prosjekter med registrering av slåttehumle.

Markvandringen er en del av et prosjekt vi har med tiltak for pollinerende insekter hvor vi blant annet har sådd til et areal i Sandefjord med blomsterfrøblanding fra NIBIO Landvik.

I følge den engelske forskeren Dave Goulson var det mangel på blomstrende arealer og (rød)kløver som var viktigste årsaker til at slåttehumle ble borte i England, og at noen andre arter ble svært sjeldne (se bøkene hans «Mitt liv med humler» og «Humlejakkt»).

I tillegg til humlene tar vi en titt innom et demofelt med nedsviingsmidler i rødkløver, se under.

Test nedsviing av rødkløverfrøeng

Det er anlagt et lite demofelt med nedsviing av rødkløver hos Ole Henrik Aker i Slagen, Tønsberg. I demofeltet er det sprøytet med saltløsning (22,5 % NaCl) + olje, 8,75 % eddik + DP-klebem., Spotlight Plus, 100 ml/daa, Spotlight Plus 100 ml/daa + 500 ml/daa Mero olje.

Rutene ble sprøytet tirsdag 4.aug. og det planlegges en markvandring ca 2 uker etter sprøyting for å vurdere resultatet.

Allerede en halv time etter sprøyting så vi at saltløsningen førte til at kløverplantene hang med bladene, se bildet under som viser usprøytet til venstre og sprøytet til høyre. Saltet som ble benyttet var samme type som brukes i salt-klorgenerator til badebasseng (minst 98 % NaCl).

Også etter eddik så vi rask effekt på noe av bladverket.

Det sendes ut invitasjon til alle frøavlere når tidspunkt for markvandringen er bestemt.

Ferieavvikling blant frøavlsrådgiverne

Uke	27	28	29	30	31	32	33
Dato	29/6-5/7	6/7-12/7	13/7-19/7	20/7-26/7	27/7-2/8	3/8-9/8	10/8-16/8
Astrid Gissing			X	X	X		
Silja Valand		X	X	X			
John Ingar Øverland	X	X	X				
Trond Gunnarstorp			X	X	X		
Harald Solberg					X	X	X

Alle Frønytt finner du også på frøavlerlagets nettside <https://www.froavlerlaget.no>

Er du i tvil om frø – ta kontakt med din lokale frørådgiver.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissing	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860